

Na podlagi 80. člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23 in 16/24) minister za vzgojo in izobraževanje izdaja

P R A V I L N I K

o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli

1. člen

V Pravilniku o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 52/13) se v 2. členu v peti alineji za besedilom »učencem, učiteljem in staršem« doda vejica in besedilo »skrbnikom oziroma drugim osebam, pri katerih je otrok v oskrbi (v nadaljnjem besedilu: starši),«.

2. člen

V 5. členu se v naslovu člena doda besedilo »in učenci z učnimi težavami«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Za učenca s posebnimi potrebami, ki je usmerjen v prilagojen izobraževalni program, se pri preverjanju in ocenjevanju znanja upoštevajo določila tega pravilnika, lahko pa se z individualiziranim programom določi, da se prilagodijo načini za ocenjevanje znanja.«.

Za drugim odstavkom se doda nov, tretji odstavek, ki se glasi:

»Za učenca z učnimi težavami se pri preverjanju in ocenjevanju znanja upoštevajo določila tega pravilnika in prilagoditve preverjanja in ocenjevanja znanja, ki jih šola določi v Izvirnem delovnem projektu pomoči v skladu s Konceptom dela v osnovni šoli.«.

3. člen

V 10. členu se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Prejšnji odstavek se smiselno uporablja tudi pri ocenjevanju znanja učencev, ki se izobražujejo na domu.«.

4. člen

Besedilo 15. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Za učenca priseljenca iz druge države se lahko v dogovoru s starši med šolskim letom prilagodijo načini in roki za ocenjevanje znanja, število ocen ter drugo. Podrobneje se prilagoditve ocenjevanja znanja opredelijo v individualnem načrtu aktivnosti učenca priseljenca

– INA. Znanje učenca priseljenca iz druge države se lahko ocenjuje glede na njegov napredek pri doseganju ciljev oziroma standardov znanja, opredeljenih v učnih načrtih.

Za učence priseljence s posebnimi potrebami je individualni načrt aktivnosti učenca priseljenca – INA del individualiziranega programa. Prilagoditve ocenjevanja med šolskim letom se učencu priseljencu iz druge države upoštevajo največ tri šolska leta po vključitvi v osnovno šolo v Republiki Sloveniji.

Če se učenec zaradi preselitve vključi na šolo, ki izvaja program osnovne šole po prilagojenem predmetniku za osnovno šolo na narodno mešanem območju, se znanje učenca pri pouku italijanščine in madžarščine kot drugega jezika lahko ocenjuje glede na njegov napredek pri doseganju ciljev oziroma standardov znanja, opredeljenih v učnih načrtih.

Za učenca s posebnimi potrebami, ki se v drugem ocenjevalnem obdobju preusmeri v prilagojen izobraževalni program, se lahko v skladu z individualiziranim programom v tekočem šolskem letu prilagodijo načini in roki za ocenjevanje znanja, število ocen in drugo.

O prilagoditvah ocenjevanja med šolskim letom za učence iz prvega in drugega odstavka tega člena, razen za učence s posebnimi potrebami, odloči učiteljski zbor.«.

5. člen

Besedilo 17. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Znanje učenca, ki se izobražuje na domu, se ocenjuje iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda javno veljavnega programa osnovne šole, v katerem se učenec izobražuje.

Ocenjevanje znanja izvaja osnovna šola, v katero je učenec vpisan, v prostorih osnovne šole. Znanje učenca oceni izpitna komisija.

Osnovna šola za učenca, ki se izobražuje na domu, ob začetku šolskega leta staršem predstavi cilje, standarde znanja, merila ocenjevanja in pogoje za napredovanje, starše sproti obvešča o rokih in načinu izvedbe ocenjevanja znanja učenca ter izvede ocenjevanje znanja v rokih, ki so določeni s pravilnikom, ki ureja šolski koledar.

Učenec, ki se izobražuje na domu in ne doseže minimalnih standardov znanja oziroma je negativno ocenjen pri posameznem predmetu, ima pravico do ponovnega ocenjevanja znanja na enak način in v rokih, ki so določeni za opravljanje ocenjevanja znanja v drugem roku skladno s pravilnikom o šolskem koledarju.«.

6. člen

V 23. členu se v drugem odstavku besedilo »vključitev v dopolnilni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči« nadomesti z besedilom »vključitev v dejavnosti za podporo in pomoč pri učenju.«.

Tretji odstavek se črta.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

7. člen

(podaljšanje uporabe)

Za osnovne šole, ki v šolskih letih 2024/2025, 2025/2026, 2026/2027 in 2027/2028 ne bodo vključene v izvajanje razširjenega programa v skladu s 47. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 16/24), se glede ponavljanja brez soglasja staršev v prvem in drugem obdobju uporabljajo določbe drugega in tretjega odstavka 23. člena Pravilnika o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 52/13).

8. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2024.

Št. 0070-67/2024

Ljubljana, dne 14. junija 2024

EVA 2024-3350-0054

dr. Darjo Felda

minister

za vzgojo in izobraževanje

Obrazložitev členov:

K 1. členu

V skladu z Družinskim zakonikom (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19, 67/19 – ZMatR-C, 200/20 – ZOOMTVI, 94/22 – odl. US, 94/22 – odl. US, 5/23 in 34/24 – odl. US) starševska skrb pripada skupaj obema staršema. Obstajajo pa tudi druge posebne oblike varstva otrok (skrbništvo, rejništvo, posvojitev), ko za otroka skrbijo druge osebe. Zato je v predlagani dopolnitvi dodano tudi skrbništvo, ki zajema vse druge oblike varstva otrok. V nadaljnjem besedilu določb pravilnika se skrajšano uporablja termin »starši«.

K 2. členu

V 12.a členu ZOsn je določeno, da so osnovne šole učencem z učnimi težavami dolžne prilagajati metode in oblike dela ter zagotavljati vključevanje v dodatne aktivnosti šole: dejavnosti za podporo in pomoč pri učenju, za individualno in skupinsko učenje, za podporo učencem z učnimi težavami itd. Prav tako ZOsn določa, da učenci z učnimi težavami brez prilagoditev metod in oblik dela pri pouku težko dosegajo standarde znanja. To potrjuje tudi Koncept dela: Učne težave v osnovni šoli (v nadaljevanju: Koncept), sprejet na 106. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje leta 2007, ki je strokovna osnova za delo z učenci z učnimi težavami. Koraki pomoči, ki jih predvideva Koncept, so v osnovnih šolah strokovno vodilo za iskanje ustreznih načinov poučevanja in učenja, zagotavljanja prilagoditev in uporabe pripomočkov. Zato šole pripravijo izvorni delovni projekt pomoči (IDPP) za učenca, v katerem spremljajo in evalvirajo učenčev napredek in njegovo odzivanje na prilagoditve. Izvajanje Koncepta pomeni, da šola skrbno načrtuje, dokumentira in evalvira posamezne stopnje pomoči za učence z učnimi težavami in zagotavlja takšne pogoje za vzgojno-izobraževalno delo, ki bodo sledili osnovnemu cilju prilagoditev, to je iskanje znanja in uspešnosti pri učencih. S tem namenom tudi prilagodijo preverjanje in ocenjevanje znanja. Če želimo slediti osnovnemu cilju prilagoditev, to je iskanje znanja in uspešnosti pri učencih, je potrebno prilagoditi tudi preverjanje in ocenjevanje znanja. Po mnenju ZRSŠ je na podlagi zgoraj zapisanega strokovno ustrezno, če šola prilagaja preverjanje in ocenjevanje znanja za otroke z učnimi težavami.

K 3. členu

V dokumentu Strokovne podlage za systemske rešitve izobraževanja učencev na domu (september 2022, str. 33) ZRSŠ predlaga, da tudi za učence, ki se izobražujejo na domu, velja, da se ocenjujejo učenčevi ustni odgovori ter pisni, likovni, tehnični, praktični in drugi izdelki, projektno delo in nastopi učencev. Ker npr. projektnega dela ni mogoče oceniti, ko gre za učenca, ki se izobražuje na domu, predlagamo, da se prvi odstavek 10. člena za ocenjevanje znanja učencev, ki se izobražujejo na domu, uporablja smiselno.

K 4. členu

Na podlagi sprejete Strategije vključevanja tujcev (2023) so na področju osnovnega šolstva predvidene spremembe, vključene v ta člen. Prav tako se v nastajajočem konceptu vključevanja otrok, učencev in dijakov priseljencev iz drugih držav predvidevajo strokovne podlage glede individualnega načrta aktivnosti ter podaljšanje prilagoditev na tri leta.

Glede na to, da postopki usmerjanja potekajo skozi celo šolsko leto, se učenci pogosto vključujejo v prilagojene programe v drugem ocenjevalnem obdobju z nezadostnim številom ocen. Zato se za učenca s posebnimi potrebami, ki se v drugem ocenjevalnem obdobju preusmeri v prilagojen izobraževalni program, lahko v skladu z individualiziranim programom v tekočem šolskem letu prilagodijo načini in roki za ocenjevanje znanja, število ocen in drugo.

K 5. členu

Glede na spremembe in dopolnitve ZOsn člen podrobneje ureja področje ocenjevanja znanja za učence, ki se izobražujejo na domu. Člen opredeljuje obseg predmetov, iz katerih se ocenjuje znanje učenca, ki se izobražuje na domu. Do sedaj se je znanje učenca, ki se je izobraževal na domu, preverjalo oziroma ocenjevalo le iz določenih predmetov po posameznih razredih. Po novem pa se bo znanje učenca, ki se izobražuje na domu, ocenjevalo iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda javno veljavnega vzgojno-izobraževalnega programa, v katerem se učenec izobražuje. Učenec, ki se izobražuje na domu, bo tako po novem imel možnost za usvajanje znanja ter napredovanja iz vseh predmetov glede na predmetnik posameznega razreda, s tem pa tudi možnost za celostni razvoj. S predlagano spremembo se učence, ki se izobražujejo na domu, izenači z učenci, ki pouk obiskujejo v šoli. Ključno pa je, da se učenecem, ki se izobražujejo na domu, zagotavlja pridobitev enakovrednega izobrazbenega standarda.

V izogib dilemam, ali je možno ocenjevanje znanja učenca, ki se izobražuje na domu, tudi na daljavo, je v členu podrobneje določeno, da se ocenjevanje znanja izvaja zgolj v prostorih osnovne šole, v katero je učenec vpisan. Dodatek je izvedbene narave.

S spremembami in dopolnitvami ZOsn so na novo določene obveznosti osnovne šole do učencev, ki se izobražujejo na domu. Z izbiro oblike izobraževanja na domu starši za svojega otroka v celoti poskrbijo za njegovo izobraževanje, s tem pa tudi za gradiva, iz katerih bo učenec pridobil ustrezno znanje iz posameznega predmeta. Osnovna šola učencu ni dolžna posredovati učnih gradiv, ki jih pripravljajo učitelji. Se pa s členom ureja pravica glede izposoje učbenikov iz učbeniškega sklada, ki poteka na enak način kot za učence, ki se izobražujejo v šoli. Glede možnosti izposoje učbenikov iz učbeniškega sklada osnovna šola do začetka šolskega leta obvesti starše učencev, ki se izobražujejo na domu. Prav tako lahko učenec v šoli opravlja kolesarski izpit, vendar le teoretični in praktični del kolesarskega izpita. Posameznih vsebin, ki se nanašajo na pripravo za kolesarski izpit, šola temu učencu ne zagotavlja. Osnovna šola učencu, ki opravi kolesarski izpit, izda javno listino, to je kolesarsko izkaznico. Z opredeljenima pravicama se učence, ki se izobražujejo na domu, izenači z učenci, ki se izobražujejo v šoli. Določena je tudi obveza osnovne šole, da ob začetku šolskega leta organizira in izvede srečanje s starši, ki bodo svoje otroke izobraževali na domu, ter obveza obveščanja o rokih za ocenjevanje znanja učenca, ki se izobražuje na domu. Šola na srečanju staršem predstavi cilje, standarde znanja, kriterije ocenjevanja in pogoje za napredovanje v naslednji razred. S tem bodo starši pridobili dodatne informacije glede izvajanja izobraževanja na domu, s čimer bodo otroku omogočili pridobivanje enakovrednega izobrazbenega standarda.

Glede na spremembe in dopolnitve ZOsn člen podrobneje ureja tudi področje ocenjevanja znanja za učence s posebnimi potrebami, ki se izobražujejo na domu.

K 6. členu

Gre za spremembe redakcijske narave, saj gre za uskladitev z novelo ZOsn in novostmi glede razširjenega programa. V predmetniku za osnovno šolo, ki bo v uporabi od 1. 9. 2024, je v okviru razširjenega programa zapisano, da mora šola obvezno ponudi dejavnosti za podporo in pomoč pri učenju: za individualno in skupinsko učenje, za podporo učencem z učnimi težavami, za podporo nadarjenim učencem, dejavnosti, ki dopolnjujejo, nadgrajujejo, poglobljajo ali razširjajo znanje, ki podpirajo učenje in razvoj samoregulacije učencev.

Tretji odstavek je črtan zaradi uskladitve z ZOsn, kjer je bil popravljen 69. člen. S spremembo se je odpravila napaka v prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom. Določeno je bilo ponavljanje razreda le za 3. razred, s spremembo je bila napaka odpravljena in izenačena s programom osnovne šole.

K 7. členu

Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 16/24) se uvaja prenovljeni koncept razširjenega programa, ki predvideva tri vsebinska področja, v okviru katerih se bodo izvajali dozdajšnji elementi razširjenega programa (podaljšano bivanje, jutranje varstvo, dodatni in dopolnilni pouk, interesne dejavnosti in pouk neobveznih izbirnih predmetov). Zaradi obsežnosti sprememb na področju obveznega in prenovljenega koncepta razširjenega programa je za uvedbo novosti potrebno daljše pripravljalno in uvajalno obdobje. Ker vse osnovne šole s predlaganim začetkom uporabe tega pravilnika (1. 9. 2024) ne bodo vključene v izvajanje novega razširjenega programa v skladu s 47. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 16/24), je potrebno podaljšanje uporabe za drugi in tretji odstavek 23. člena pravilnika. To pomeni, da učenec lahko ponavlja razred, kadar je ob koncu šolskega leta negativno ocenjen iz enega ali več predmetov, čeprav mu je šola omogočila vključitev v dopolnilni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči (ob vključitvi v izvajanje razširjenega programa gre za vključitev v dejavnosti za podporo in pomoč pri učenju).

K 8. členu

Člen določa začetek veljavnosti predpisa in uporabe predpisa, tj. z začetkom šolskega leta 2024/2025.